



Fotod: Viivian Päll



Keskväljaku ehitustööd Kiviõli keskus on lõppenud

Tegemist on pikka aega planeeritud platsi arendusega, mille eelprojekt valmis juba 2012. aastal.

Toonane Kiviõli Linnavalitsus esitas 2017. aastal projekti Ettevõtluse Arendamise Sihtasutusele piirkondade konkurentsivõime tugevdamise toetusmeetmesse. Tegemist on meetmega, mille eesmärk on aidata kaasa majandusaktiivsuse, sealhulgas tööhõive ja ettevõtlusaktiivsuse kasvule väljaspool Tallinna ja Tartu linnapiirkondi. Linnakeskustele suunatud projektide puhul toetatakse linnakeskuse avaliku ruumi, sealhulgas linnasüdamete ja väljakute kaasajastamist ettevõtlusele atraktiivsemaks muutmise eesmärgil. Sellega on ka välja öeldud tõsiasi, et rajatud keskväljak ei ole pelgalt vaba aja veetmise või lõbutamise koht, vaid peab aitama kaasa keskusega piirnevate töökohtade säilitamisele ja uute loomisele. Vastasel juhul ei oleks projekt olnud abikõlblik. Sellest kriteeriumist lähtudes sai valitud ka platsi asukoht.

2017. aastal viisime olemasolevate töökohtade kaardistamiseks läbi küsitluse, millele vastas 31 platsi vahetus läheduses tegutsevat ettevõtjat, kes andsid tol hetkel tööd 117 töötajale. Kõik ettevõtjad prognoosisid enda plaane kuni kolm aastat peale projekti lõppu ning nägid, et nende ettevõtlus võib areneda ja kõrvale saab tekkida

ka uusi tööandjaid. Kokku sai arvatud 20 uut lisanduvat töökohta. Kahjuks ei näinud keegi 2017. aastal ette väga raskeid koroonaaastaid, mis mõjusid majandusele ja töökohtade pigem halvasti. Mitmed ettevõtted on suletud ja uusi asemele ei ole tekkinud. Täiendav küsitlus on veel pooleli, seiret töökohtade kohta peame tegema vähemalt aastani 2025 kaasa arvatud.

Keskväljak on ehitatud suuremas osas kivi- kattedega. Rajatud on peenraid, pergola ja palju istumiskohti. Peenardel on kasutatud peamiselt püsikuid – metsviinapuid, õunapuid, pinnakatte- roose, viirpuid ja kiviktaimlataimi, mis ilmselt alles paari aasta möödudes annavad tõeliselt rohelise ja värvikireva efekti kogu kivilillutisele. Suveks lisame värvikamaid suvelilli. Väljakule on paigaldatud laste mänguala traditsiooniliste kiikede, liumäega, vedru- ja kaalu- ning karusselliga. Oma koha on leidnud lipuväljak. Platsi pinnakatte alla on rajatud veetorustikud, et rajada tulevikus ka purskaev. Keskus vajas hädasti avalikku tualetti, mis sai paigaldatud konteineri kujul. Kogu platsil on LED-valgustus, nagu ka mujal linnas. Üsna pea saab keskväljakul olema ka wifi ühendus.

Väga oluline koht platsil on turu müügilehtide ala, kus saavad müügipindasid kasutada nii aiasaaduste kasvatajad kui teised soovijad. Loodan,

et müüjad ja ostjad võtavad uue turu ala kiiresti omaks.

Piirkondade konkurentsivõime tugevdamise meetmest rakendusüksuse Riigi Tugiteenuste Keskus (RTK) kaudu saime toetust Euroopa Regionaalarengu Fondist summas kuni 280 tuhat eurot. Lüganuse valla omaosalus on 380 tuhat eurot, mille on garanteerinud volikogu ja mille tagamiseks on võetud pangalaen. Riigi Tugiteenuste Keskuse poolne kohapealne projekti tegevuste kontroll viidi läbi 8. septembril ja meie tegevuste vastavusega projektile, soovitud eesmärkide täitmisega ning projekti tulemustega jäi rahule. „Projekti toel on rajatud funktsionaalne ja atraktiivne linna keskväljak, mis toetab piirkonna ettevõtlus- ja majandusaktiivsust,“ seisab RTK kontrolliaktis.

Hea meel on näha, et ka meie vallaelanikud on Kiviõli keskväljakut omaks võtnud.

Anu Horn
lepinguline projektijuht

KIVIÕLI
LINNA KESKUSE
REKONSTRUEERIMINE



Fotod: Viivian Päll

Kogukonnamajast saab mõnus kokkusaamise koht

Lüganuse Vallavalitsus esitas 15.07.2022 ehtisregistris kasutusloa taotluse Lüganuse vallas Sonda alevikus Lembitu tn 9 kinnistul asuva koolihoone laiendamise kasutusele võtmiseks. Ehitajapoolne dokumentide esitamine võttis eeldatust rohkem aega. Päästeameti Ida Päästekeskus kooskõlastas taotluse 20.09.2022 ja Lüganuse Vallavalitsus andis välja samal päeval kasutusloa uue osa kasutusele võtmiseks.

20. septembri korraldusega nimetas Lüganuse Vallavalitsus Sonda koolihoone ümber Kogukonnamajaks. Seoses Sonda koolis õppetöö lõppemisega määrati hoone kasutusotstarveteks klubi, rahvamaja, koolieelne lasteasutus (lastesõim, -aed, päevakodu, lasteaed-algkool) ja raamatukogu.

Hoones tegutsevad koolieelne lasteasutus, rahvamaja, noortetuba, eakate päevakeskus. Peale ruumide kohendamist on plaan kolida hoonesse ka raamatukogu.

Aktiivne tegevus käib majas hoogsalt, kolitakse ja korraldatakse juba oma ruume. Kogukonnamajast on saamas üks mõnus kokkusaamise koht.

LVL



TEATED

Volikogu esimehe vastuvõtt toimub teisipäeval 04.10 kell 13.00-16.30 Lüganuse Vallavolikogu saalis (Keskpuistee 20, Kiviõli).

Lüganuse Vallavalitsus asub koos partneritega parendama maa-konnaülest kergteede võrgustikku

Riigi Tugiteenuste Keskus võttis 19. septembril 2022 vastu rahastusotsuse meie maakonna kõikide omavalitsuste ühisprojekt „Ida-Viru maakonna jalgrattateede võrgustiku planeerimine ja ühendusloikude projekteerimine“ rahastamiseks.

Projekt tugineb Ida-Viru maakonna arengustrateegiale ja selle ühisprojekti eestvedaja on Lüganuse Vallavalitsus. Partnerid on Kohtla-Järve, Narva-Jõesuu, Sillamäe ja Narva Linnavalitsused, Jõhvi, Toila ja Alutaguse Vallavalitsused. Projekti eesmärk on Ida-Virumaal säästva piirkondliku transpordi arendamine ja kiire ning mugava inimeste liikumise tagamine maakonnaülese kergteede võrgustiku abil.

Soov ja vajadus kergteede võrgustiku välja ehitamiseks on kõikidel valla- ja linnavalitsustel olemas, tihti ei jätku selleks oma rahalisi vahendeid. Sellest kitsaskohast üle saamiseks tulebki meil võrgustikku planeerida väga targalt ja põhjendatult ning koos otsida rahastusallikaid. On väga mõistlik teha seda omavalitsustega koos ning tulevikuski võib osutuda väga otstarbekaks koos naaberomavalitsustega sarnaseid uusi projekte teha ja ellu viia.

Toetust antakse Maakondade arengustrateegiate elluviimise toetusmeetmest, riigieelarvest ja hasartmängumaksust rahastatavatest regionaalsete investeeringutoetuste vahenditest ning selle summa on 309 500.- eurot. Partnerid panustavad võrdset 104 000.- euro suuruse omaosaluse.

Projekti ajakava kohaselt valmivad teede võrgustiku kava ja osade puuduvate ühendusloikude ehitusprojektid või detailplaneeringud 2023. aasta oktoobrikuus.

Anu Hom
lepinguline projektijuht

Riigitee 34 Kiviõli-Varja km 5,017-8,712 lõigu ja Varja ristmiku põhiprojekti koostamine

Transpordiamet on alustanud riigitee 34 Kiviõli-Varja km 5,017-8,712 lõigu ja Varja ristmiku rekonstrueerimise põhiprojekti koostamist. Lepingupartneriks projekti koostamisel on Selektor Projekt OÜ ning töövõtja projektijuhiks Tarmo Jõe. Hetkel on projekteerimistööd uuringute faasis. Uuringud viib läbi REIB OÜ, kes teostab välitööd septembris-oktoobris. Projektiga seotud uuringute raames (liiklusloendus, geodeetilised ja geotehnilised välitööd) liigub objektidel töötajad erinevaid spetsialiste. Geodeedid viibivad lühiajaliselt ka maantee lähiala kinnistute piirides. Projektiga kavandatavat ehitustööd tuleb Transpordiamet kohalikele elanikele tutvustama pärast eskiisi valmimist (eeldatavalt oktoobri esimeses pooles). Eskiisi tutvustamise aja ja toimumise koha teatab Vallavalitsus täiendavalt.

Rainer Kuldmaa
Projekteerimise üksuse projektijuht

LVL

Kohaliku omaalgatuse programmi taotluste esitamise tähtaeg läheneb

Kohaliku omaalgatuse programmi sügisvoor avanes 1. septembril. Taotluste esitamise tähtaeg on 3. oktoober 2022 kell 16.30. Taotlemine toimub läbi Riigi Tugiteenuste Keskuse e-toetuse keskkonna.

Kohaliku omaalgatuse programmi eesmärk on tugevate ja omaalgatusel põhinevate kogukondade tekkimine ja püsimine. Programmi eesmärgi saavutamiseks toetatakse tegevusi, millega panustatakse kogukonnaliikmete teadmiste ja oskuste kasvu, kogukonna identiteedi tugevnemisse, tõhusama koostöö tekkesse ja kogukonnaliikmete ühistegevust soodustavate avalikus kasutuses olevate objektide rajamise ja arendamise ning kogukonnaliikmetele vajalike teenuste pakkumisse.

Programmiga soovitakse kaasa aidata tugevate ja omaalgatusel põhinevate kogukondade tekkimisele ning püsimisele. Omafinantseering peab olema 10% projekti kogumaksumusest.

Toetust saavad taotleda avalikes huvides tegutsevad mittetulundusühingud ja sihtasutused, kus ei osale liikmena kohalik omavalitsus ega riik ja mille liikmetest äriühingud ei moodusta rohkem kui poole.

Lisainfo ja taotlemiseks vajalikud dokumendid on saadaval Ida-Virumaa Omavalitsuste Liidu kodulehel <http://ivol.kovtp.ee/kohaliku-omaalgatuse-programm-kop->.

LVL

Korralduse eelnõu ootab ettepanekuid

Lüganuse Vallavalitsuse 15.09.2022 toimunud istungile esitatud korralduse eelnõu Lüganuse Vallavalitsuse 24. mai 2022 korralduse nr 278 „Ühissõidukipeatuste kohanime määramine“ muutmise suunati avalikustamisele. Kohanimiseaduse § 4 lõike 1 punkti 5 alusel on ühissõiduki peatus (bussi- ja rongipeatuse nimi) kohanime määramise kohustusega nimeobjekt, mis tuleb kanda kohanimeregistrisse ametliku kohanimena. Vallavalitsus avalikustab kohanime määramise eelnõu valla kodulehel 22. septembrist kuni 7. oktoobrini ja ootab ettepanekuid ning vastuväited e-posti aadressile valitsus@lyganuse.ee. Küsimuse korral selgituste saamiseks palume helistada te 332 1341 (Tatjana Pääro, maaspetsialist) või e-posti aadressile tatjana.paaro@lyganuse.ee.

Lüganuse valla ideekorje 2023. aasta kaasavaks eelarveks

Lüganuse valla kaasava eelarve koostamisega antakse kohalikule kogukonnale võimalus valla eelarves selleks määratud summa osas kaasa rääkida, tehes ettepanekuid valla elu edendamiseks ja osaledes hääletamisel parimate ettepanekute väljaselgitamiseks.

Ideede ja ettepanekute esitamise aeg vallavalitsusele on 1. oktoober - 31. detsember 2022. Kaasava eelarve summaks Lüganuse valla 2023. a eelarves planeerime kuni 20 000 eurot.

Kaasava eelarve objekt peab pakkuma avalikku hüve ja olema avalikus kasutuses ning objektist ei tohi tekkida ebamõistlikke ku-



Kaasav eelarve 2023

lusid valla järgnevat aastate eelarvetele. Menetluse käigus võib ettepaneku esitada iga vallaelanik ja kõik valla arengust huvitatud füüsilised ja juriidilised isikud.

Ideed saab esitada täidetud vormil, mis on leitav Lüganuse valla veebilehel <https://www.lyganuse.ee/kaasav-eelarve>. Vorm saata e-posti aadressile valitsus@lyganuse.ee.

Ettepaneku eeldatava maksu-

muse minimaalne suurus on 3000 eurot ja maksimaalne suurus 20 000 eurot.

Esitatud ideid hindab komisjon, kuhu kuuluvad vallavalitsuse liikmed, vallavolikogu esimees ja aseesimees. Komisjon hindab esitatud ideede teostatavust ja vastavust kaasava eelarve tingimustele.

Vallavalitsus korraldab, kuulutab välja ja viib läbi elektroonilise

rahvahääletuse keskkonnas VO-LIS. Rahvahääletuse aeg on 21 ka-lendripäeva. Rahvahääletuses saab osaleda iga vähemalt 16-aastane isik, kelle elukoht on Eesti rahvastikuregistri andmetel hääletuse hetkel Lüganuse vald.

IDEEDE ELLUVIIMINE

Realiseerimisele kuulub esimeses järjekorras rahvahääletuse tulemusena enim hääli saanud ettepanek.

Kaasava eelarve hääletusel võitnud ideede realiseerimise viib ellu vallavalitsus koostöös ettepanekute esitajatega 2023. aasta jooksul.

LVL

Sotsiaalkindlustusamet hakkas pakkuma riiklikku perelepitusteenust

1. septembrist käivitus perelepitusteenus riiklikul tasandil ning seda hakkab pakkuma sotsiaalkindlustusamet. Teenus on lapsevanematele tasuta. Seni pakuti perelepitusteenust kohaliku omavalitsuse või perede enda rahastusel.

Igal aastal pöördub last puudutavate küsimuste lahendamiseks kohtu poole ligi 4000 inimest. Sotsiaalkindlustusameti lastekaitse osakonna 2021. aasta pöördumistest moodustasid hooldusõiguse ja perekonnaõigusega seotud küsimused kokku ligi neljandiku kõigist pöördumistest. Sealjuures lasteabitelefoni helistati mullu hooldusõigusega seotud küsimustes kokku 872 korral.

„Uuringute ja välisriikide praktika kohaselt on perelepituse korral

tõenäolisem jõuda kokkuleppele küsimustes, mis puudutavad lapse heaolu, elatisabi ja suhtuskorda. Seega rääkis riikliku teenuse kasuks mitu asjaolu: soov toetada peresid ja tagada teenuse ühtlane kvaliteet ning kättesaadavus kogu Eestis,“ selgitab sotsiaalkindlustusameti peadirektor Maret Maripuu.

Sotsiaalkaitseminister Signe Riisalo sõnul on perelepituse eesmärgiks lapsevanemate ja lepitajaga koostöös leida nii lapsele kui ka mõlemale vanemale kõige paremini toimiv lapse huvidest lähtuv elukorraldus. „Riikliku perelepitussüsteemi eesmärk ei ole lapsevanemate omavahelise paarisuhte taastamine, vaid vaidlevad osapooled peaksid lapse elukorraldust puudutavates vaidlusküsimustes

jõudma mõlemale vanemale sobiva lahenduse, mis lähtub esma-joones lapse huvidest.“

Riikliku perelepitusteenuse seaduse jõustumisega algab tihe koostöö kohtutega. Kui kohtule esitatakse avaldus, mis puudutab lapse suhtuskorda, suunab kohus vanemad üldjuhul esimesena perelepitusse. Erandiks on pered, kus vanem on olnud teise vanema või lapse vastu vägivaldne.

Uue muudatusena lisandub ka laste kaasamine. See annab võimaluse, et ka nemad oleksid protsessi paremini kuuluvad ja nende arvamusega arvestatakse. Laste kaasamine perelepitusse toimub lapse vanust ja valmisolekut arvestades.

Teenuse saamiseks tuleb perel

esitada sotsiaalkindlustusametile taotlus iseteeninduse või kirja teel info@sotsiaalkindlustusamet.ee. Taotlusesse tuleb märkida nii vanemate kui ka laste andmed ja kirjeldada, milles on erimeelsused tekkinud. Perelepitus on vabatahtlik, seega peavad mõlemad vanemad andma nõusoleku teenusel osalemiseks.

Riikliku perelepituse oluline info on koondatud sotsiaalkindlustusameti kodulehele: <https://sotsiaalkindlustusamet.ee/et/riiklik-perelepitusteenus>, kust leiab nii koordinaatorite kontaktid, juhendmaterjale lapsevanematele kui ka muud infot teenusel osalemise kohta.

Sotsiaalkindlustusamet

Kalevi tn 1 kortermaja lammutustööd on lõppenud

Lüganuse Vallavalitsus on aastatel 2004-2022 pööranud olulist tähelepanu linnaruumi korrastamisele ja elukeskkonna kvaliteedi parandamisele. Selleks on korrastatud linna avalikku ruumi – lammutatud kasutusest väljalangenud hooneid, korrastatud avalikult kasutatavaid alasid, rekonstrueeritud ühiskondlikke hooneid jms.

Üks osa elukeskkonna parandamisest on seotud elamumajanduse korrastamisega, eelkõige elamufondi kvaliteedi hoidmisega jätkusuutlikul tasemel.

Lüganuse Vallavalitsus osaleb riigi poolt korraldatavas pilootprojektis „Kahaneva rahvastikuga piirkondades probleemsete korterelamute elanike ümberasustami-



Enne.

ne ja kasutusest välja langenud korterelamute lammutamine“. Selle projekti raames lammutatakse Kiviõli linnas kaks korterelamute elanike ümberasustami-



Nüüd.

Hea meel on teada anda, et Kalevi tn 1 hoone lammutustööd on lõpule viidud ja Kiviõli linn saab juurde ühe heakorrastatud haljasa.

Lüganuse Vallavalitsus tänab OÜ Consaget sujuva koostöö ja mõistva suhtumise eest!

LVL

PILTUUDIS



Foto. Enno Saarmets



Lüganuse Maarahva Laat läks korda

Lüganuse Maarahva Laat, mille eestvedajaks on MTÜ Lüganuse Küla Selts, toimus 3. septembril 2022 juba seitsmendat korda. Laada ühe peakorraldaja Anne Kalamäe sõnul oli kauplejaid kohale tulnud 120 ringis. Kaubeldi kõige tavapärasega, mis aiast ja põllult saada. Loomulikult ei puudunud ka käsitöö ning muu toidukaup.

Laadapäeva juhtis Hardi Raiend, kohalviibijaid tervitas Lüganuse kiriku diakon Ulvar Kullerkupp ja sõna tervituseks sai kohaletulnud kultuuriminister Piret Hartman. Laada mee-



leolu hoidis üleval Mäetaguse puhkpilliorkester. Esinesid KJG folk-rokk bänd ja Leevi Lustakad

laadaoksjon. Õnneloosi peaaauhind „Elamuslend Lüganuse kohal“ oli välja pandud Hedrik Aguri poolt. Peaaauhinna võitnud proua Aili käis juba lendamas ja elamust nautimas.

Ka vallavalitsuse töökas meeskond osales Lüganuse Maarahva Laadal, kus suhtles inimestega ning pakkus maitsevaid pannkooke. Et valmis olla sügiseseks pimedaks ajaks, jagati ka helkureid.

Aitäh korraldajatele ja laada küllastajatele!

Viivian Päll
Avalike suhete spetsialist



Eakad kohtusid uue päevakeskuse töötajaga

Maidlas alustas tööd uus päevakeskuse töötaja Ulvi Uustal. Veedeti tore pärastlõuna, arutati edaspidiseid plaane ja tegevusi. Eakad sooviksid senisest enam ühistegevusi, rohkem väljasõite ja koos tegemisi ning koostööd teiste valla päevakeskustega.



Lüganuse Vallavalitsus tänab vallapäeva toetajaid ja sponsoreid!

Kõik loteriis osalejad on kätte saanud oma loosivõidud ning käes on aeg toetajate ja sponsorite tänamiseks.

Eesti Elekter AS	Ilmar Aun
Mesinet OÜ	Virtel Grupp OÜ
Adepte Group OÜ	Juho Pöld
Sonda Kõrts	Salailu OÜ
Svarmil AS	Emma Kivistik
Fotograaf Merilin	Wienerberger AS
Kiviõli Keemiatööstus	Järve Biopuhastus OÜ
Küünepesa OÜ	Extremepark OÜ
Shroma OÜ	Sushi Tiger OÜ
Ingeborg Studio OÜ	Eesti Kaevandusmuuseum
Purtse Metall OÜ	Raasiku õlletehase kaubandus OÜ
Anna Helena Heinmaa	Kiviõli Seikluskeskus
Kiviõli Kaubahoov AS	Kodukohvik „Afro Mekk“
Raivo Pihlak	SilvaKaisu OÜ
OG Elektra AS	Kodukohvik „Jõekalda kohvik“
Eesti Pagar AS	Korditseps OÜ
Enefit Power AS	Crisbel OÜ
Soe Pann OÜ	Marja-Liisa Veiser
Viru Keemia Grupp AS	Kodukohvik „Kõrtsu keretäis“
Pairon OÜ	Arno Rossman
Eesti Kontsert SA	Kodukohvik „Erra õhtukohvik“
Catering Taube OÜ	Dmitri Dmitrijev
Pagarikoda OÜ	Kodukohvik „Ukraina kohvik“
Janekei pood	Päästeamet Kiviõli päästekomando
Adeleeni OÜ	Politsei- ja Piirivalveamet Ida prefektuur
Purtse Vineerikoda OÜ	Kodukohvik „Puhkehetk kalamehe juures“
FIE Raivo Rebane	Kodukohvik „Rando ja Kärde juures“
Jetoil AS	Heino Lipp Fond MTÜ
Saundland OÜ	Kodukohvik „Kolm Petersoni“
Aldar Eesti OÜ	Lüganuse Lilleaed OÜ
PuiduLux OÜ	Kodukohvik „Lüganuse Road 26“
Tarmo Kärbo	
Tamrex Ohutuse OÜ	



Fotod: Viivian Päll

Hingehelinad päevakeskuses

Madisepäeval, 21. septembril toimus Lüganuse päevakeskuses kohtumine hobiluuletaja Agnes Kaivaga.

Luulepäevale saabus ta koos abikaasa Valdekoga. Nad on üks väga eriline paar. Suvel täitis neil 65 aastat abiellumisest. Kuigi nad elavad Jõhvis on nende juured Lüganuse vallas. Agnes sündis Aidu-Nõmme külas (praegune Aidu karjäär) ja Valdeko Liimalas. Agnes Kaiva 85. juubeliks kinkisid pojad talle tema luuletustest koostatud luulekogumiku „Hingehelinad“. Luulekogu oli võimalus koha- peal ka soetada.

Vestlusring oli südamlilik ja saime teada Agnese elust ja luuletajaks saamise loo. Luuletamisega tegi Agnes Kaiva algust juba algklassides ja luuletab tänaseni. Ta luges meile ette ka oma luuletusi. Paljud neist olid seotud lapsepõlves kogatud valu ja leinaga. Need valusad mälestused tõid meilegi pisarad silma, rääkimata esitajast endast. Ainult väga suur valu ja lein on võimeline looma nii südamlikku ja hingelist luulet.

Agnes ja Valdeko avaldasid oma mõtteid ja kogemusi, kuidas on võimalik nii kaua abielus püsida. Tuleb teineteist austada – nii lihtne see ongi. Vestlusring jätkus hiljem kohvilauas ja jutt ei tahtnud lõppeda. Ilmsiks tuli, et kõigil meil on Agnese ja Valdekoga ühiseid tuttavaid või sõpru. See oli meeldivaks üllatuseks. Koosviibimine oli südamlilik, meelde jääv ja mälestustest tulvil. Tunnid möödusid märkamatuks.

Ühineme luulekogu kohta öelnud luuletaja Doris Kareva arvamusena „Agnes Kaiva luulekogu mõjub südamlikult ja vahetult, käidud teede äärest korjatud põllulilled kimbuna.“



Lingid on aktiivsed!

Ajalehte internetist lugedes klikka tekstis oleval lingil ja jõuad kiirelt vajaliku infoni.

Tervitame alanud kooliaastat

Esimesel koolipäeval külastasid vallavanem Marja-Liisa Veiser ja abivallavanem Max Kaur valla lasteaedu, kus andsid üle õnnitlused koos kommikorvidega. Tarkusepäev jätkus kooliaktustel osalemise ja heade soovide edastamisega. Esimestele klassidele oli vallavalitsuse poolt kingituseks maitsev tort. Lüganuse valla koolides helises koolikell esimest korda 59 väikesele koolilapsele.

Kunstide kooli astus sellel aastal 42 uut õpilast.

Toogu alanud kooliaasta teile palju põnevust, loovust ja tegutsemistahet!

Fotod: Vallavalitsuse arhiiv

Õpilaste arv Lüganuse valla haridusasutustes 2022/2023 õppeaastal

Kiviõli I Keskkool 1. klass 32 õpilast, gümnaasium 47 õpilast, koolis 355 õpilast.

Kiviõli Vene Kool 1. klass 24 õpilast, koolis 209 õpilast.

Lüganuse Kool 1. klass 1 õpilane, koolis 57 õpilast.

Maidla Kool 1. klass 2 õpilast, koolis 45 õpilast.

Maidla Kooli lasteasutus 30 last, lasteasutuse õppekoht Erras 18 last, lasteasutuse õppekoht Sondas 16 last.

Kiviõli linna lasteaed Kannike 178 last.

Püssi Marjakese lasteaed 52 last.

Kiviõli Kunstide Koolis alustas õpinguid 42 uut õpilast. Koolis õpib 243 last ja 31 täiskasvanut. KKK kokku 274 õpilast.



Tänuavaldus LHV, SEB ja Luminor panga esindajatele!

Elmise õppeaasta kevadel avastas Kiviõli I Keskkooli meeskond ennast olukorrast, kus meie kooli süle- ja lauaarvutid lõpetasin ükshaaval tegevuse. Koolis on kohustuslikuks õppeaineks digiõpetus ning väga oluliseks eesmärgiks suurendada koolipere digiteadlikkust. Nii on arvuti igapäevaseks õppetöö vahendiks. Kuna võimalus soetada süle- ja lauaarvutid kooli eelarvest puudusid, otsustasime abipalvega pöörduda eraettevõtjate poole. Meie abipalvele reageeris mitmeid ettevõtteid, kuid koolitööks kõige sobivamaid vahendeid pakkusid LHV, SEB ja Luminor pangad.

Ühtekokku annetasid pangad meie kooli õppetöö toetamiseks 15 sülearvutit, 55 lauaarvutit ning 15 kuvarit. Lisaks veel pisivahendeid nagu arvutihiired, klaviatuurid ja juhtmeid. Vahendid on kasutatud, aga väga heas korras, toetades meie püüdlusi digiteadlikkuse suurendamisel ning digioskuste arendamisel õpilaste seas.

Täname LHV panka, eesotsas IT tugiteenuste juhi Indrek Aasmaaga, SEB panga jätkusuutliku panganduse juhte Evelin Allast ja Uno Kuuskorit ning Luminor panga PR projektijuhti Gerda Suumanni osutatud abi ja koostöö eest!

Erik Jürgenson
Kiviõli I Keskkooli infojuht

Klassiruumist välja!

9. septembril oli Kiviõli I Keskkoolis teistmoodi koolipäev! Hommikul sõitsid kooli ette mitu bussi ning suur hulk koolilapsi läksid mööda Eestit keskkonnateadlikkuse õppeprogramme läbima.

Nii sõitsid 2. klassi õpilased Eesti Tervisemuuseumi, et õppida tervisliku toitumise kohta ja 3. klassid said järve elukeskkonnast ning mammutitest teadmisi Jäaja Keskuses. Eesti Loodusmuuseum võõrustas meie kooli 4. ja 5. klassi õpilasi, jagades neile teadmisi seente kohta. 6.a külastas PROTO Avastustehast ning läbis õppeprogrammi „Kuumaõhupall“. 6.-8. klass õpilased matkasid Viru rabas või Kotka matkarajal. Põhikooli lõpuklasside õpilased uudistasid Eesti Meremuuseumi ja said teada kiirteede kohta ookeanis. Õues õppimine on hea võimalus enda vaimset ja füüsilist tervist toetada. Õppekäikude kasuteguriks on õpilaste keskkonnateadlikkumaks kujunemine ja meeskonnatöö oskuste arendamine.

Siinkohal täname Keskkonnainvesteeringute Keskust, kes juba mitmendat aastat järjest



rahastab meie kooli 1.-9. klassi õpilaste osalemist erinevates õppeprogrammides ja Lüganuse Vallavalitsust, kes toetab õppeprogrammides osalemist transpordikorraldamisega.

Meie kooli kõige väiksemad – 1. klassi õpilased – võtsid ette

matka Erra külaplatsile, et üheskoos mängida põnevaid mänge ning märgata enda ümber olevat loodust.

Ka keskkooli õpilased leidsid endale teistmoodi õppetegevust. 10. ja 11. klassi õpilased valmistasid koostöös ette õpi-

päeva, et jagada teineteisele kogemusi, kuidas keskkoolis õppida ja veelgi paremini hakka-ma saada. Liikumist ja põnevust pakkus orienteerimismäng Kiviõli linnas. Keskkooli lõpuklass seadis sammud Eesti pealinna, et vaadata ringi Eesti Ajaloomuu-

seumis ja Lennusadamas.

Kristiine Meister
Kiviõli I Keskkooli projektijuht





2.-3. klassi õppeprogramm Seente mitmekesisus ja nende osa looduses

Kiviõli Vene Kooli õpilaste osalemine KIK õppeprogrammides

Juba mitmendat aastat järjest on Kiviõli Vene Kool saanud Keskonnainvesteeringute Keskuselt toetust, et 1.-9. klassi õpilased saaksid osaleda keskkonnateadlikkust tõstvates õppeprogrammides. Käesolev õppeaasta on alles algamas, kuid juba esimesel õppenädalal said 2., 3.a ja 3.b klass külastada Eesti Loodusmuuseumi, et osaleda õppeprogrammis „Seente mitmekesisus ja nende osa looduses“. 6. ja 7. klass käisid Tartu Ülikooli Loodusmuuseumis. 6. klass sai osa õppeprogrammist „Eksootilised lemmikloomad“ ning 7. klass tutvustas Eesti geoloogilise ehitusega. 8. klass koos 9.a ja 9.b klassiga uudistasid Eesti Meremuuseumis ning osalesid õppeprogrammis „Kiirteed ookeanis“. Õppimine väljaspool kooli ning erinevate kohtade külastamine on alati põnev ja meeldejääv. Nii õpetajad, kui õpilased tundsid rõõmu, et said õppeprogrammides osaleda ja palju uut ning põnevat teada.

1. klass läheb õppeprogrammi läbima kevadel. Neid ootab Tallinna Loomaaed, kus saadakse tutvaks erinevate loomade ja nende elukeskkonnaga. 4. ja 5. klass saavad külastada Iisaku looduskeskust, kus õpilasi on ootamas põnev programm mulla koostise ja tähtsuse kohta.

Aitäh Keskonnainvesteeringute Keskusele õppeprogrammide rahastuse ning Lüganuse Vallavalitsusele transpordi korraldamisel osutatud abi eest!

Veera Korotajeva
Kiviõli Vene Kooli huvijuht



7. klassi õppeprogramm Eesti geoloogiline ehitus.



8.-9. klassi õppeprogramm Kiirteed ookeanis.



Fotod: Kiviõli linna lasteaed Kannike

Tarkus tuleb tasapisi

Päikseline suvepuhkus on nüüdseks seljataha jäänud. Algas uus teadmiste omandamise aeg – nii ka meie lasteaia Kannike.

Uuele õppeaastale lähme vastu 178 uudishimuliku lapsega. Lasteaia on alanud hooajast kolm keelekümbluse rühma, mis toetavad eesti keele õppimist. Lisaks on meie majas nüüdsest kaks eesti keele õpetajat, kes on omakorda abiks nii vene-, kui ka ukrainakeelsetele lastele keeleõppel.

Koolieelikute rühmadele korraldas teadmispäeva mälumängu muusikaõpetaja Elena Dorsh, mille läbiviimisel olid abiks ka teised lasteaia spetsialistid. Vahva mälumäng aitas kogu eelnevalt õpitu taas meelde tuletada või siis midagi uut õppida. Pinget ja põnevust lisas see, et võisteldi meeskondadena üksteise vastu. Lapsed olid teadmistest tulvil ja pikk puhkus polnud midagi lasknud unustada. Kõik olid tublid ja auhinnaks sai iga laps medali. Lisaks võideti rühmale uusi raamatuid ja lauamäng.

Ilusat mängulist teadmistejahti kõikidele lastele, õpetajatele ja lapsevanematele uuel hooajal!

Kärt Veber
Õppealajuhataja



Malesuvi 2022

Suvi lendas kiiresti ja märkamatult ning algas uus õppeaasta. Seetõttu tulevad meie juurde uued, noored tulevased malekuningad ja -kuningannad. Ootan esimese klassi õpilasi, kes tulid juba lasteaia käies malet õppima ja osalesid isegi meie koguduse karikaturniiril – Ariša Beljajeva ja Daniel Korotajev.

Eelmine suvi pühendusime klassikalisele malele, mida tõsiselt kaks pikka aastat ei saanud me olude sunnil harjutada. Seetõttu pöördusime raske tööga tagasi „klassika“ juurde. Lisaks kiir- ja välkturniiridele õnnestus tänu meie valla toele mängida kolmel rahvusvahelisel turniiril: Palangas (Leedu), Pärnus ja EMil, kus meie tüdrukud esindasid Eesti koondest.

9-aastane Anastasia Voronova (U10) ja esimest aastat mängiv 8-aastane Vitalina Maksimenko (U8) pääsesid Euroopa Liidu neidude esiviisikusse, said oma medalid ja ergutuskarikad vääriliselt kätte. Kõik ei õnnestunud, aga noored malelased pingutasid väga. Kõige tähtsam on see, et sellised turniirid annavad võimaluse teha suuri samme edasi ja arusaamist, et on vaja palju ja kaua töötada ja õppida.

Kuus paremat ja aktiivset male-



Fotod: erakogu



tajat puhkasid spordilaagris. Meie valla toetus võimaldas meil teha selle lastele võimalikult kättesaadavaks. Lisaks malele, olid need samal ajal ka keeletaagrid, mis on suureks plussiks meie eneseharimisele. Noored aga ei puhanud niisama – Pärnus oli igapäevane

mäng klassikas, pluss mängude analüüs ja ettevalmistus turniiriks. Aega niisama jalutamiseks praktiliselt ei olnud, aga mängisime rahvusvaheliste meistritega turniiril, avasime ja tõstisime oma rahvusvahelist reitingut. Märgin ära meie male „professori“ Olga Andreeva

partii – loodan temast hea meistri kasvatada. 6-päevases laagris Tartu lähedal noortel oli 12 maletundi ning mängisid kahel segaturniiril Värskas ja Karksis. Nii et puhkuseks võib seda nimetada pigem tinglikult. Aga kõik said palju positiivseid emotsioone ja jäid väga rahule. Ja see on stiimuliks ka teistele noortele maletajatele – usinust kogu õppeprotsessi vältel, aastaringselt, tuleb premeerida! Kui see õnnestub, jätkame järgmisel aastal premeerimise praktikat.

Ootan kõiki oma õpilasi ja uut malepõlvkonda, nagu varemgi, Kiviõli Vene Kooli, kus oleme tegutsenud juba 20 aastat. Täname kogu meeskonda kannatlikkuse eest. Peale pikka pausi naaseme tundidesse Kiviõli Päevakeskuses aadressil Soo 13. Ootame oma veterane ja kõiki malet ja kabet mängida soovijaid. Tule esmaspäeviti 16.00-18.00. Elu läheb edasi!

Me jätkame õppimist, mängimist ja loodetavasti võidame. Meid ootavad ees uued eesmärgid, uued turniirid, uued huvitavad kohtumised! Ja mis kõige tähtsam, me oleme meeskond!

Tervist ja optimismi!

Sergey Titov
Treener

Kiviõli Vene Kool tähistab 23.10.2022 oma 95. aastapäeva!

Tegutsemise ajal on asunud kool erinevates ruumides, mitmetes hoonetes, omanud erinevat staatust ja lõpetanud sadu vilistlasi.

Koolis on alati olnud hubane ja sõbralik õhkkond. Oleme uhked kõigi oma lõpetajate üle ja ootame neid külla! Oma alma materit saab õnnitleda 24. oktoobril 2022 toimuvatel pidulikudel aktusel kooli aulad.

Jelena Ragni
direktor



Fotod: Max Kaur



PÜSSI RAHVA-JOOKS

Püssi seeriajooks tegi 2022. aastal mõttelise pausi, et anda ruumi ja teostusvõimalust uuele maakonnaülelele jook-susarjale ja selle korraldajatele.

2021. aasta sügisel toimus Ida-Virumaa Spordiliidu eestvedamisel mitmed arutelud maakonna seeriajooksude korralduse, toime-mehhanismide, konkurentsi üle. Tõdeti, et jooksjate arv väheneb, kuid võistlusi on rohkelt. Jooks-jad võistlustel on aga ühed-samad ning paljudes korraldatavates see-riajooksudest võtab oma valla-elanike väga vähe osa. Soov oli korraldada üks korralik ja toimiv seeriajooks üle maakonna. Nii nõustusi seeriajooksude korralda-jad, et tuleks proovida ühise maa-konna jooksusarja korraldusega. 2022. aastal toimus maakonnaüle-ne jooksusari „Ida-Virumaa jook-susari 2022“, mille üks etapitest toimus kevadel ka Lügänuuse vallas Aidu karjääris.

Aga, et Püssi saaks ja jääks jook-

suspordi kaardile, jäi kaalukausile ühe rahvajooksu korraldamine. Lootuses, et ühekordne jooks motiveerib oma inimesi ja muidugi ka mujalt rohkem osalema.

Püssi rahvajooksu eesmärgiks on endiselt harrastusspordi arendamine ning populariseerimine nii Lügänuuse vallas kui ka Ida-Viru maakonnas. Lisaks anda tegevportlastele kui ka liikumishar-rastusega tegelevatele inimestele seeriajooksude vahele ühekordset võistlusvõimalust. Rahvajooks oli mõtteliselt jaotatud kaheks osaks, kuid ometi ei sõltunud teineteisest.

Jooksu eelhäälestus sammuvõistluse näol viidi läbi augustis 2022, mille eesmärk oli meelitada liikuma tuttavast spordiringkon-nast väljastpoolt osalejaid ning motiveerida inimesi olema füüsi-liselt aktiivsemad. Sammuvoistlus oli jagatud kahte vanusegruppi ja oli jõukohane kõigile osalejale olenemata vanusest. Kogu augustikuu jooksul said osalejad ees-

märgipärast liikumist planeerida ja korrigeerida endale sobival ajal ja kohas, et kokku koguda 250 000 sammu ehk keskmiselt 8000 sammu päevas. Osalenutest 77% olid naised ning 23% mehed. Üheskoos koguti kokku 18 768 406 sammu, mis on keskmiselt 210 880 sammu osaleja kohta. Eraldi toimus kuni 10 aastastele lastele suunatud võistlus. Augustikuu jooksul tuli läbida 50 kilomeetrit - orientee-ruvalt 1,6 kilomeetrit päevas ehk 2240 sammu päevas. Distsantsi võis läbida kõndides, joostes või siis liikudes jalgrattaga, rulaga, rulluisukudga.

Sammuvõistlust aitas läbi viia rakendusfirma Fitsphere, mis oma olemuselt on füüsilist aktiivsust premeeriv mobiilirakendus. Rakendus koondas osalejate ja nende tulemuste andmeid - samme, kilomeetraazi jms. ühte kokku ning aitas korraldajatel paremini ülevaadet saada võistluse eesmärgipärasu-sest. Sammuvoistlusest osalemine

on üldjoontes tõusvas trendis. Kui eelmisel aastal registreeris sammu väljakutsele ligi 70 inimest üle Eesti, siis sel aastal võttis osa 94 inimest ja seekord said osaleda ainult Lügänuuse valla elanikud, mis tähendab, et osalejate arvu tõus Lügänuuse valla elanike seas on märkimisväärne. Siinkohal teeme üleskutse lastevanematele innusta-da ja julgustada oma lapsi sellistest ettevõtmistest osa võtma, sest laste võistluse eesmärgi saavutas ainult neli osalejat. Sammuvoistluse ees-märgi saavutanud osalejate vahel loositakse välja erinevaid Agva Spa Hoteli ja Rademari kinkekaarte.

Teine ja peamine osa, Püssi rahvajooksu toimus 16. septembril. Kokku kogunes Püssi Rahva-jooksule 69 erivanuses jooksjat. Jooksuvõistluse ülesehitus tugines Püssi seeriajooksule ning seekord-sel jooksvõistlusel oli 17 erinevat vanuseklassi ja kolm ajavõ-tuga distantsi. Lastele ja noortele vastavalt vanusele lühike 1 ja 3 kilomeetrine rada ning täiskas-vanud osalejad läbisid vastavalt vanusele 3 ja 6 kilomeetrise raja. Püssi seeriajooksuga võrreldes oli muudatus naiste vanemates vanuseklassides, kus seekord vanu-seklass D ja D40 läbisid pika distantsi, 6 kilomeetrise jooksuraja. Lisaks toimus mudilastele ajavõ-tuta tillujooks, mille lõpetamisel osaleja sai medali ja vimpli. Lühikese, keskmise ja pika distantsi jooksjad said samuti medali ja vimpli. Kõikide vanusegruppide esikolmikut autasustati medali ja diplomiga. I koht oli auhinnaline, II ja III koht tänati meenega.

Sammuvõistluse ja rahvajooksu korraldaja oli Lügänuuse Vallava-litsus, kes pani ka välja auhin-nad. Võistluse korraldust toetas Ida-Virumaa kultuurkapitali eks-pertgrupp.

Korraldajad tänavad kõiki va-batahtlikke, kes aitasid panustada jooksvõistluse korraldamise õn-nestumisse.

Püssi rahvajooksu protokoll on leitav Lügänuuse valla veebilehel <https://www.lyganuse.ee/spordi-ritused>

Riia Tallerman



Vasakult Marge Nõmm, Mariliis Kurs, Veronika Härn.



Vasakult Urmas Virkebau, Aleksander Vassiljev, Ülo Tuur.



Vasakult Vahur Kangur, German Terehkov, Erik Gamzejev



Poksist

Kiviõli poksiklubi sport-lased osalesid augusti keskel üldfüüsilise valmis-tusele suunatud spordilaag-ris Peipsi järve ääres Karja-maal. Sportlased tegid head tööd. Treeningutest vabal ajal veetsid aega järve ää-res, kas ujusid või sõitsid SUP laudadega. Elisaveta Kiškeliile oli laager ette-valmistav etapp rahvusvaheliseks turniiriks Leedus vanusekategorias kuni 17 aastat.

24.-27. augustini toimu-sid Kaunases Vilius Buiko mälestuseks rahvusvaheli-sed võistlused poksis. Turniiril esindasid Eesti koon-dist Narva, Kohtla-Järve ja Kiviõli võitlejad. Kiviõli Poksiklubi esindas Elisave-ta Kiškel. Turniir oli ajastatud septembris Itaalias peetava alla 17-aastaste EM-iga, seega saab EM-il näha üheksakümmend protsenti sellel turniiril osalejatest. Elisaveta läbis terve turniiri väärikalt ja võitis pronksi. Tema jaoks oli osalemine sellise tasemega turniiril esmakordne. Meie sportlane näitas head füüsilist ettevalmistust ja tehnilist tööd. Sellest võistlusest algas tema ettevalmistus 2023. aasta Euroopa meistrivõistlusteks.

Alates septembrist ootame uusi tüdrukuid ja poisse algajate poksi-jate rühma.

Info telefonil 5657 5885.



Foto: Kiviõli Poksiklubi

Vladimir Tšurkin
Treener

Purtse karikas võrkpallis 2022

Purtse männikus toimus 27. augustil võrkpallivõistlus, mille korraldajaks oli Lügänuuse noortemaja juhataja Juho Pöld, kohtunikuks Anatoli Zö-bin. Esimese koha saavutas võistkond

Ida-Balti, koosseisus Taavi Põllu, Maria Plavinski, Jana Meigas, Oleksii Bilous, Bogdana Rõžova, teise koha sai võistkond Kiviõli, koosseisus Stanislav Gruzdev, Mihhail Kolontajev,

Alseksandr Makarov, Daniil Bassov ning kolmandaks jäi Metsanurga Selts, koosseisus Allan Kriisa, Asko Vilpuu, Siim Hobolainen, Ats Hobolainen, Maris Kriisa. Võitjale anti üle

karikas. Võistkondi autasustati meda-lite ja kinkekaartidega.

LVL



Foto: erakogu

Biojäätmed tuleb eraldada muust prügist

Lüganuse valla jäätmehoolduseeskirja kohaselt tuleb biojäätmed eraldi koguda tekkekohas, st et biojäätmel ei tohi panna olmejäätmete hulka.

Biojäätmete liigiti kogumine on kohustuslik ja äärmiselt vajalik, sest see võimaldab biojäätmete kui ressursi ringlusesse võtmist ning on ka lihtsaim viis igaühel anda oma panus keskkonnahoidu.

Jäätmete sorteerimine vajab majapidamises esialgu harjumist, kuid on enamasti elanikele soodsam. Segaolmejäätmete äraandmine muutub üha kallimaks, biojäätmete liigiti kogumine tähendab äraantava olmejäätmete suuruse vähendamist ning on seekaudu ka elaniku rahakotile sõbralikum lahendus.

MIDA LOETAKSE BIOJÄÄTMETE HULKA?

- Toidujäätmed (sh munakoored, kohvi- ja teepaks), liha- ja kala-jäätmel, köögi- ja puuviljad (sh koorismijäägid), poolfabrikaadid, pagaritooted, kondiitritooted, juust, või ja margariin ning muud tahked toidujäätmel;
- majapidamis-paber, pabersalvrätid, paberfiltrid;
- toataimed ja lõikelilled koos mullaga;
- teekotid juhul, kui tegemist on

100% biolagunevate materjalidega.

- Selliseid jätmeid ei tohiks panna majapidamises tekkiva muu prügi hulka, seda eelkõige sellepärast, et biolagunevaid jätmeid on võimalik taaskasutada.

MIDA EI TOHI BIOJÄÄTMETE HULKA PANNA?

- Vedelikud (piimatooted, supid, toiduõli jms);
- tolmuimejakotid, kiletatud/vahatatud/läikiva pinnaga paber, ühekordsed toidunõud ja -pakendid (ka biolagunevad);
- suured kondid;
- tekstiil ja nahk;
- metall-, plast- ja klaaspakendid;
- suitsukonid, ohtlikud jätmed.

KUIDAS BIOJÄÄTMETE ERALDAMISEGA ALUSTADA?

Kööki tuleb muretseda nõu biojäätmete kogumiseks (nt aukudega plastkarp, et niiskust ei tekiks). Biojätmeid võib koguda biolagunevasse kilekotti, paberkotti või papp-pakendisse. Tavaline kilekott biojäätmete kogumiseks ei sobi, sest see ei lagune. Vedelad jätmed tuleb enne äraviskamist nõrutada - nii väldid liigse niiskuse sattumist mahutisse, mahuti määrdumist ning biokottide kiiret

lagunemist.

Biojäätmel tuleb seejärel viia eraldi konteinerisse, mida tühjendab graafiku alusel jätmevedaja. Lüganuse vallas on korraldatud jätmeveo raames jätmevedajaks AS Ragn-Sells. Kui majas või kortermajas veel vastavat biojäätmete konteinerit ei ole, on kohustus see oma teenusepakujalt tellida. Selleks on kortermaja puhul tarvis pöörduda korteriühistu poole ning oma maja puhul lisada biojätmeveo punkt oma lepingusse.

Eramajades on alternatiiviks ka kompostimine. Toidujätmeid tuleb kompostida kinnises kompost-ris, sest lahtisena meelitavad need ligi linde, hulkuvaid koduloomi ja metsloomi. Kinnist kompostrit võib ka ise ehitada, ent see peab vastama kohaliku omavalitsuse seatud nõuetele. Need leiab omavalitsuse jätmehoolduseeskirjast, samuti saab nõu küsida ka Lüganuse vallavalitsuse keskkonnanõunikult.

MIKS ON BIOJÄÄTMETE VISKAMINE SEGALME-JÄÄTMETE HULKA HALB?

Eesti kodudes tekib igal aastal 300 kilogrammi jätmeid inimese kohta, sellest ligi kolmandiku moodustavad köögis ja toiduvalmistamisel

tekkivad biojäätmel. Biojäätmel on ressurs, mida saab täielikult ringlusesse võtta, kuid kui need on olmejäätmel hulka pandud, siis ei ole neid võimalik sealt enam eraldada ehk ka kasutada ja ressurs läheb raisku.

Kui biojäätmel visatakse segaolmejäätmel hulka, on sellel kolm võimalikku negatiivset mõju:

- biolagunevat materjali kui ressursi ei kasutata maksimaalselt ära, sest teda ei taaskasutatud;
- biojäätmel võivad muuta jätmematerjali raskemini töödeldavaks või vähendada jätmematerjali kütteväärtust (väheneb põletusseadmetel efektiivsus);
- kui biojäätmel jõuavad jätmekäitleja pingutustest hoolimata prügimäele, põhjustab see prügilagaasi ja nõrgvee teket.

Liigiti kogutud biojäätmel valmistatakse praegusel ajal Eestis enamasti komposti, mis sobib kasutamiseks mullaviljakuse parandajana. Lähiaastail on näha ka biogaasi tootmise kasvu, mida kasutatakse autokütusena, majade kütmiseks ja elektri tootmiseks.

Ära viska väärt ressursi minema, anna biojäätmeltele uus võimalus!

Allikas: Internet, Keskkonnaamet

Viis sammu alustamiseks

1 Alustamine. Kompostimise alustamiseks tuleb esmalt leida kompostile hea koht. Vali päikse- ja tuulevarjulisem koht ning väldi orge või madalamaid kohti, sest komposti ei tohiks valguda liigset vihmavett.

Eriti hea, kui kompost saab endale koha valatud pinnasele, aga siis peab olema mõeldud vee äravoolule (vee äravoolu toru/kalle).

Kui oled otsustanud, et valid kompostimiseks ehituspoest soetatava plastikust konteineri või kiirkomposteri, siis on kõik väga lihtne – aseta komposter oma kohale.

Kui oled aga otsustanud ise oma aianurka kompostikasti meisterdada, mis on kõige loodussõbralikum viis, siis selleks vajad natuke laudu ja mõningaid ehitustarvikuid.

Kompostikast võiks olla mõõdudega 1,2 m x 1,2 m x 1,2 m, aga võib olla ka suurem. Väiksem enam mitte, siis ei ole temast suurt abi. Kompostikasti kolm külge võivad olla ehitatud selliselt, et need jäävad kinni ja neid enam lahti võtta ei ole vaja. Esimene pool võiks olla kergesti avatav või

ka korruste kaupa avatav – nõnda on hea kompostile segamise, materjali lisamise ja komposti välja-võtmise ajal ligi pääseda.

2 Lisa esimene kiht biojäätmel. Mida ja kuidas?

Nüüd, kui kompostikast on paigas või valmis ehitatud, tuleb alustada esimese kihi ladumist.

Esimeseks kihiks võiks olla kas muld või turvas. Järgmisena võib komposti panna kõik biojäätmel, mis parasjagu köögis toidu valmistamisest üle jäid: purustatud munakoored, kartulikoored, õunakoored ja õunasüdamikud, porgandikoored, märga majapidamis-paberit, majapidamis-papirist rull jne. Päril kõike komposterisse panna ei tohi (vaata nimekirja, mida mitte panna).

3 Lisa vahekiht. Miks ja mida?

Et tasakaalustada komposti, peab rohelisele kihile järgnema pruun kiht (need kaks võivad olla ka segamini omavahel).

Selleks sobivad igasugused aiast

järgi jäävad looduslikud saadused nagu puulehed ja oksaraod. Oksad tuleks peenestada või vähemalt väiksemaks teha, muidu need ei kõdune nii kiiresti.

Kui aias ei ole puulehti ega ka oksa, siis sobib ka igasugune muu puistematerjal – natukene turvast või mulda, rebitud ajalehti, muna-karpe, ehitus- ja aiapoodides saadaolevaid põhupelletide, puukoorhakke jne.

4 Sega.

Kui tahad olla väga tubli ja korralik, tuleks paar korda aastas komposti segada. Seda saab teha aiahargiga komposti korduvalt kompostikonteineris ümber tõstes. Eriti usinad saavad teha ühe kompostikasti lisaks ja sinna komposti lihtsalt ümber tõsta.

Kui Sinu majas ole väga palju kortereid, saab ka ilma segamata. Siis tuleb jälgida, et kompost koosneks enam-vähem võrdselt nii puistematerjalist kui ka niisketest biojäätmel.

Allikas:

<https://www.kompostiljon.ee/kompostimine/>
5-sammu-alustamiseks/



Väljaandja
Lüganuse Vallavalitsus
Keskpuistee 20, Kiviõli linn,
Lüganuse vald

Toimetaja
Viivian Päll
Tel 512 4398,
viivian.pall@lyganuse.ee

Trükk
Printall AS
printall@printall.ee

Kujundus
MK Meedia OÜ
info@mkmeedia.ee

Toimetusel on õigus kirju ja teisi kaastõid nende selguse huvides toimetada ning lühendada.
Ajalchte saab lugeda
www.lyganuse.ee/lyganuse-vallaleht

KIRIKUKALENDER

EELK Lüganuse Ristija Johannese kogudus

2. oktoober, kell 12.00,
Lüganuse kirik
Teenib õp. Peeter Kaldur
17. pühapäev peale nelipüha jumalateenistus

9. oktoober, kell 11.00,
Lüganuse kirik
Lõikustänapüha jumalateenistus.

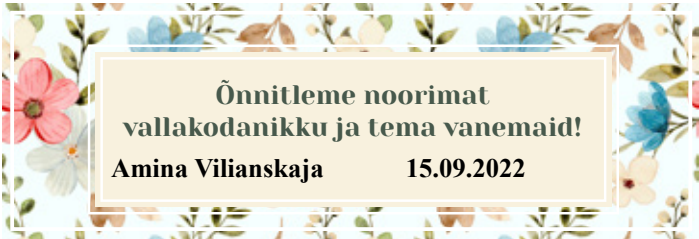
16. oktoober, kell 11.00,
Lüganuse kirik
19. pühapäev peale nelipüha jumalateenistus.

23. oktoober, kell 11.00,

Lüganuse kirik
20. pühapäev peale nelipüha jumalateenistus.

30. oktoober, kell 11.00,
Lüganuse kirik
21. pühapäev peale nelipüha jumalateenistus.

Koguduse kantselei avatud:
Esmaspäeval 10.00-14.00.
Neljäpäeval 16.00-18.00.
Pühapäeval üks tund enne ja pärast teenistust.
Muul ajal kokkuleppel telefonidel
+372 337 4249, +372 502 6774.



Lüganuse vallalehes õnnitletakse väärikasse ikka jõudnud vallakodanikke (75, 80, 85, alates 90nest iga aasta). Palume vallalehe toimetust teavitada telefonil 332 5840, 512 4398 või e-posti teel viivian.pall@lyganuse.ee soovist mitte oma nime vallalehes õnnitluste juures avaldada.

MÄLESTAME LAHKUNUD VALLAELANIKKE	
Pavel Nechaev	28.03.1988 - 21.08.2022
Elvi Kirves	26.05.1935 - 04.09.2022
Allan Kägu	15.03.1983 - 06.09.2022
Oleg Zaderey	09.04.1950 - 08.09.2022
Vivian Grenzstein	24.09.1954 - 10.09.2022
Tiiu Nurk	17.04.1944 - 11.09.2022
Jüri Leppik	15.12.1942 - 16.09.2022

Mida saame veel teha, et energiat säästa?

Alustame energiatarkade tarbimisharjumuste kujundamist – iga kilovatt loeb!

Lihtsaim ja kiireim viis energia kokkuhoiuks on juba täna alustada oma tarbimisharjumuste ülevaatamisest ning säästlikumaks kujundamisest. Üksikud säästutegevused ei pruugi anda küll märkimisväärselt kokkuhoidu rahakotis, kuid säästlike harjumuste mõju tervikuna on juba igast üksikust sammust nähtav. Näiteks kui suudame iga Eesti elaniku pealt hoida kodus, tööl ja transporti kasutades kokku kasvõi 1 kWh energiat kuus, on kogusääst ühes kuus juba 1 331 795 kWh. Võrdluseks – 150 ruutmeetrise üksikelamu aastane energiatarve on ligikaudu 20 000 kWh.

Kantar Emori küsitluse põhjal peab end säästlikuks tarbijaks ligi pool Eesti elanikkonnast. Töenäoliselt sa juba täna kustutad tuled toas, kus ei viibi, ja eemaldatakse seadmed vooluvõrgust – seda teeb juba 59% Eesti elanikest! Olenevate sellest, kui tublid me täna oleme, saame üheskoos selle täiendada kilovati veelgi säästa.

Soovitused säästlike harjumuste kujundamiseks:

Alanda kütteperioodil oma toatemperatuuri vähemalt 1 kraadi võrra. 1 kraadi võrra toatemperatuuri alandades hoiame kokku kuni 10% kodu kütmiseks kuluvast energiast. Eluruumi mugav temperatuur võiks jääda 21°C ja magamistoas parema une tagamiseks 18-20°C juurde. Tervise hoidmiseks ei tohiks tubades, kus viibivad pikemaajaliselt inimesed, temperatuur langeda alla 18°C.

Pole võimalust temperatuuri reguleerida? Korterelamutes, mida köetakse keskest süsteemist, oleks mõistlik radiaatoritele paigaldada regulaatorid. Täiendava efekti saavutamiseks tasuks kaaluda paigaldavate termostaatide reguleerimisulatus piiramist, et vältida toa üle- või alakütmist. Elamutes, kus kasutatakse individuaalkütet, mida ei saa reguleerida (näiteks ahikütet), tasuks kaaluda toatemperatuuri mõõtmist ja sellele vastavalt hoone kütmist planeerida.

Saa jälile varjatud energiatarbimisele! Näiteks kustuta tuled tubades, kus sa ei viibi, ruuter, kui

sa seda ei kasuta, või ooterežiimil arvuti. Kõik elektrivõrguga ühendatud seadmed tarbivad vähesel määral, kuid pidevalt elektrit. Kaalu ka lisafunktsioonide väljalülitamist näiteks nutitelefoni – oled kindlasti märganud, kuidas telefoni aku palju kiiremini tühjeneb, kui näiteks GPS on tööle ununenud.

Vett kokku hoides säästad ka energiat. Üks suuremaid energiakulusid kodumajapidamises on vee soojendamine. Hoides kokku sooja vett, säästad nii energia- kui vee kuludelt. Lihtsaim ja kiireim viis on esiteks vähendada vee kasutust, paigaldades säästlikud kraani- ja dušitsikud ning vältides vee niisama kraanikausist alla voolamist. Lisaks saame lühendada duši all käimist ja eelistades käte pesemisel jahedamat vett.

Vajadus või mugavus? Mõtle oma tarbimine läbi ning erista, mis on vajalik ja mis on lihtsalt harjumuspärane ning mugav. Näiteks korterelamutes, kus põhiküte saadakse kaugküttest, on populaarseks muutunud vannituppa ja koridori elektrilise põrandakütte paigaldamine. Taolise tarbimise vähendamine võib tuua kaasa märkimisväärse säästu.

Vaata üle ka oma transpordikulud. Kulud transpordile võivad pere eelarvest moodustada märkimisväärse osa ja olla palju suuremad elektri- või soojakuludest. Võimalusel võiks just mugavussõite vähendada, sõita säästlikumalt, eelistada väiksema kütusekuluga sõidukit ja eelistada auto asemel muid liikumisviise. Kui alandada oma kiirust maanteel tasemele 90 km/h, hoiad võrreldes kiirusega 110 km/h kokku 1,3 liitrit kütust ja võrreldes kiirusega 130 km/h 2,9 liitrit kütust 100 km kohta – see on märkimisväärne kokkuhoid.

Kortermajas elades räägi säästuvõimalused läbi teiste majaelanikega. Korterelamutes, kus täna toimub elektrikulude jaotamine ruutmeetripõhiselt, on soovitus minna üle korteripõhisele elektriarvestusele – keegi meist ei taha mittesäästliku naabri elektrit kinni maksta. Esimene samm on korterühistu koosolekul antud küsimus tõstatada ja proovida jõuda ühisele meelele.

Energiaühuse kodu – sääst ja mugavus samaaegselt

Säästlike tarbimisharjumustega jõuame käia ainult osa energia-kokkuhoiu teekonnast. Täiendav energia kokkuhoid eeldab juba energiaühuse investeeeringute tegemist. Kodu renoveerimist energiaühuseks peab energiaühuse meelsusüüring kohaselt oluliseks lausa 57% elanikkonnast. Mida soojapidavam on hoone, seda väiksemad on energiakulud – terviklik kodu renoveerimine võimaldab energiakulusid vähendada tervelt 50%.

Soovitused kodu renoveerimiseks:

Eelista terviklikku renoveerimist. Tervikliku renoveerimisega saavutatav energiasääst võib esialgu küll vähesel määral elanike igakuised makseid suurendada, kuid võrreldes osalise renoveerimisega on pikas perspektiivis kulud madalamad. Ei tasu unustada, et terviklik renoveerimine soodustab kinnisvara väärtuse kasvu ning parandab elukeskkonda.

Kasuta renoveerimiseks riigi toetusi. Kodu renoveerimise teenuseid pakub KredEx, kellel on lahendusi nii kodanikele, korteriühistutele, aga ka kohalikele omavalitsustele. Korterühistuid nõustavad KredExi teenuste osas maakondlikud arenduskeskused.

Küttesüsteemi valides võta arvesse oma tarbimisvajadusi, hoone eripärasid ja asukohast sõltuvaid võimalusi, et saavutada võimalikult energiasäästlik lahendus. Õigesti valitud küttesüsteem tagab sooja kodu, meeldiva sisekliima ja hoiab energiakulud optimaalsed.

Ära unusta ventilatsiooni! Vana korterelamute puhul võib olla ventilatsioon kinni chitatud ja niiskus ning õhk liigub läbi puitakende ja ahjulõõride, kuid aknaid vahetades või muid energiaühuse investeeeringuid teostades on vajalik tagada hoone ventileerimine, et vältida liigse niiskuse ja hallituse tekkimist. Soovitus on paigaldada soojustagastusega ventilatsioonisüsteem, mis täiendavalt võimaldab küttekuludelt kokku hoida.

Kaalu hoone katusele päikese-paneelide paigaldamist. Päikese-paneelidega toodetud elektrit saad tarbida ise või müüa seda võrku.

Energiasäästu potentsiaali hindamiseks lase teostada energiaauditi. Energiauditi käigus analüü-

Elektriseade	Kasutus	Kuine tarbimine, kWh	Rahaline kulu kuus hinnaga 20 senti/kWh + eeldatavad lisatasud
Külmik (D energiaklass)	Pidev	17	5,65
Vanem külmik	Pidev	50	16,94
Nõudepesumasin (D energiaklass)	5 korda nädalas	18	6,11
Mikrolaineahi	Pool tundi päevas	19	6,30
Kohvimasin	10 min päevas	3	1,05
Veekeetja	5 min päevas	4	1,31
Elektripliit	1 tund päevas	31	10,50
Elektriahi	30 min päevas	31	10,50
Pesumasin (60°C)	3 korda nädalas	20	6,71
Kuivati	3 korda nädalas	40	13,41
Triikraud	2 tundi nädalas	9	3,05
Tolmuimeja	30 min päevas	12	4,20
Plasmateleer 55"	3 tundi päevas + ooterežiim	35	11,86
LCD teler 42"	3 tundi päevas + ooterežiim	17	5,67
LED teler 55"	3 tundi päevas + ooterežiim	6	2,03
Mängukonsool	2 tundi päevas	7	2,40
Digiboks	Pidev	4	1,26
Arvuti kuvariga	4 tundi päevas	25	8,47
Arvuti kuvariga ooterežiimis	Pidev	6	1,98
Sülearvuti	4 tundi päevas	8	2,54
Sülearvuti ooterežiimis	Pidev	2	0,56
Wifi ruuter	Pidev	14	4,74
Hõõglamp 100 W	5 tundi päevas	16	5,25
Säästulamp 18 W	5 tundi päevas	3	0,95
Valgusti LED 12 W	5 tundi päevas	2	0,63
Elektri boiler 100 l 2200 W	4 tundi päevas	273	92,41
Elektriradiaator 2000 W	20 tundi päevas	1240	420,06
Soojustagastusega ventilatsioon (75 W)	Pidev	55	18,63
Õhk-õhk soojuspump (COP 3, maja aastane energiatarve 12000 kWh)	Aastaringelt	335	113,4846
Vesi-õhk soojuspump (COP 4, maja aastane energiatarve 12000 kWh)	Aastaringelt	250	84,69

sitakse hoone energiakasutust ja tehno seisundit. Analüüsi tulemusena antakse ülevaade hoone energiaühuse ja sisekliima parandamise vajadusest, võimalustest ja nendega kaasnevast energiasäästust. Energiauditi tulemuste põhjal on võimalik astuda järgmisi

samme hoone energiaühuseks renoveerimiseks.

Kas see on kõik mida saan targalt tarbimiseks ette võtta? Sugugi mitte – need on soovitus, mis aitavad astuda esimese sammu energiatarkuse suunal! Rohkem nippe leiad veebilehel www.mkm.ee.

www.mkm.ee hoia meid kokku.

Palju erinevatele seadmetele energiat kulub?

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium

Kodunõustamine aitab luua turvalise ja ohutu elukeskkonna

84-aastane Aino elab üksi korteris kolmekordses majas. Ühel öösel ärkas Aino naaber kõrvalkorteris suitsuanduri piiksumise peale ja oma korterist väljudes tundis suitsulõhna. Naaber tegutses kiiresti, helistas hädaabinumbri 112 ja läks Aino ukse taha koputama. Selgus, et Aino oli unustanud korteriuukse õhtul lukustada ja naaber pääses kiiresti suitsu täis korterisse. Korteris selgus omakorda, et Aino oli sisse lülitanud elektripliidi, mille peale oli ta unustanud plastmasskausi. See juhtum lõppes suhteliselt õnnelikult, inimesed jäid terveks ja ka kodu jäi alles - tänu töökorras suitsuandurile ja tähelepanelikule naabrile. Juhtum andis aga lähedastele palju mõtteid, kuidas edaspidi sarnaseid olukordi vältida.

Päästeameti tegevuse üheks väga oluliseks eesmärgiks on turvalise elukeskkonna kujundamine, inimeste elu, tervise ja vara ohustavate sündmuste ennetamine ning võimalike ohuolukordade kaardistamine. Selleks viib Päästeamet kodudes läbi koduohutuslast nõustamist. 2021. aastal tegid Päästeameti töötajad kokku peaaegu 22 000 kodunõustamist. Eluruumides, kus



nõustamine läbi viidi, elas üle 44 000 inimese. Kodunõustamine viiakse läbi inimese kodus, kus vaadatakse üle ja hinnatakse erinevaid ohte ning abistatakse lahenduste leidmisel.

PÖÖRDU JULGELT LÄHIMA PÄÄSTEKOMANDO POOLE

Kodunõustamisi viivad enamasti läbi lähima päästekomando päästjad, kes koos inimesega vaatavad üle küttekolded, elektrisüsteemi, kohustuslike andurite olemasolu ja seisukorra, kodulähedaste veekogude turvalisuse ning selgitavad kriisivarude ja hädaolukorras valmistumise vajalikkust. Oma ala ekspertidena annavad nad head nõu. Kodunõustamine on alati

vabatahtlik ja trahve ega ettekirjutusi karta ei tasu – on oluline, et kodu saaks ohutumaks. Vajadusel paigaldavad päästjad ise puuduolevad andurid või muud abivahendid, abi võib saada ka küttekollete ja elektrisüsteemide korastamisest (projekt Kodu Tuleohutus), erivajaduste puhul abistatakse erilahenduste loomisel.

Ka käesoleval aastal on jätkuvalt võimalik anda märku kodunõustamise vajadusest kas iseenda, oma lähedase või abivajaja kodus. Kõige lihtsam on kodunõustamise soovist või vajadusest teada anda helistades riiginfo telefonile 1247 või kirjutades rescue@rescue.ee. Oma kodu tuleohutust saab igaüks testida veebilehel

kodutuleohutuks.ee.

Mõni päev hiljem, kui suurem ehmatuse mõõdas, viisid päästjad Aino juures läbi kodunõustamise. Aino lähedastele soovitati paigaldada tema pliidiile pliidi vahur; korteriuksesse aga seepoolne liblikukk. Aino korteriuksesse tagavaravõti soovitati lisaks lähedastele anda ka usaldusväärse naabri kätte. Aino korterisse paigaldati uus pikendusjuhtmega suitsuandur; et andurit oleks lihtsam vaigistada, kui see lihapraadimise tõttu käivituma peaks. Kuna päästjad käivad sageli väljakutsel, kus vanemad üksi elavad inimesed on kodus kukkudes viga saanud ning ei suuda enam ise piisti tõusta ega liikuda, soovitati lähedaste või naabriga kokku leppida igapäevased regulaarsed suhtlusviisid. Nii saavad lähedased veenduda, et kõik on korras. Võimalusel saab kasutada ka häirenappu või häiret saatvat liikumisandurit. Aino nõusolekul teavitasid päästjad valla sotsiaaltöötajat, et koostöös kõik soovitatud abimeetmed ka Aino koju jõuaksid.

Pillerin Kurg
Päästeameti ennetusosakonna nõunik

Kiviõli Seikluskeskuse
DG park,
Black Rabbit asetus
kell 10.30

Korraldaja: Lüganuse DGK,
Alutaguse Eagle
Registreerimise ja muu info koos täpse juhendiga leiab siit:
<https://discgolfmetrix.com/2347136>

TAKER TRAILERS

Lüganuse Valla
Meistrivõistlused 2022
Discgolfis mehed - naised - seniorid - juuniorid
Formaat: individuaalne 2x18 korvi
viskemäng (scratch)

PÜHAPÄEV 2. OKTOOBER